

ЗООНОЗЫН ӨВЧИН СУДЛАЛЫН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН ЗАХИРЛЫН
ТУШААЛ

2016 оны 11 сарын 30 өдөр

Дугаар 04/83

Улаанбаатар хот

Зоонозын өвчний эрдэм шинжилгээ, судалгааны
тэргүүлэх чиглэлийг батлах тухай

Зоонозын өвчний эрдэм шинжилгээ, технологийн судалгаа, боловсруулалтын ажлыг өргөжүүлэх, хүн амын өвчлөл, эндэгдлийн эрсдлийг бууруулахад чиглэсэн нотолгоо боловсруулах, Шинжлэх ухаан технологийн хууль, Шинжлэх ухаан, технологийг хөгжүүлэх тэргүүлэх чиглэл, цөм технологийн жагсаалт батлах тухай Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 9 дүгээр сарын 14-ний 368 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор ТУШААХ нь:

1. Зоонозын өвчний эрдэм шинжилгээ, судалгааны тэргүүлэх чиглэл /2016-2020 он/-ийг хавсралтаар баталсугай.

2. Тэргүүлэх чиглэлийн дагуу судалгааны сэдвүүдийг боловсруулан, хэрэгжүүлж ажиллахыг Нийгмийн эрүүл мэнд, эрдэм шинжилгээний албанд, судалгааны сэдэв, тэдгээрийн арга зүйг Төвийн дэргэдэх эрдмийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажиллахыг Эрдэмтэн нарийн бичгийн даргад тус тус үүрэг болгосугай.

3. Эрдэм шинжилгээ, судалгааны тэргүүлэх чиглэлийн судалгаанд шаардагдах зардлыг байгууллагын төсөв, олон улсын байгууллага, төрийн ба төрийн бус байгууллагын зардлаар хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулахыг Ахлах нягтлан бодогч /З.Ууганцэцэг/-д зөвшөөрсүгэй.

4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Захиргаа, төлөвлөлт, хүний нөөц, статистикийн албанд даалгасугай.

ЗАХИРАЛ

Н.ЦОГБАДРАХ

Төвийн захирлын 2016 оны
14 дугаар сарын 30-ны өдрийн
А/... дугаар тушаалын хавсралт
183

ЗООНОЗЫН ӨВЧНИЙ ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГААНЫ ТЭРГҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛ

Үндэслэл

Дэлхийд мал амьтнаас хүнд халдварладаг (зоонозын) 212 өвчин бүртгэгдсэн байдаг. Манай улсын тухайд бруцеллёз, тарваган тахал, боом, галзуу, хачигт энцефалит, хачигт риккетсиоз, хачигт боррелиоз, хулгана тахал, ям, бэтэгтэх, АЦХаХ, цусан суулга, цагаан хорхойтох зэрэг 30 гаруй өвчин бүртгэгдсэн байдаг. Манай улсад 2007 онд хачигт энцефалитын халдварын дэгдэлт болсон ба түүнээс хойш хүний өвчлөл жил бүр гарсаар байна. Тарваган тахал, боом өвчний байгалийн голомт идэвхтэй хэвээр байж хүний өвчлөлийн тохиолдол бүртгэгдсээр байна.

Байгалийн голомтын болон хүн амын дундах тандалт судалгаагаар лейшманиоз, хорт сийвэндэх, лептоспириоз, листериоз, хачигт эрлихоз, ку халуурал, хумхаа, ханта вирусын халдвар, анаплазмоз зэрэг өвчний эерэг үр дүн гарсан тохиолдол цөөнгүй байна.

Дэлхийн дулааралтай холбогдож халуун орны зарим өвчлөл (шар чичрэг, хумхаа) гарах магадлал ихэслээ. Туул, Хэрлэн зэрэг гол мөрний шугуйд хумхаагийн шимэгчийг дамжуулагч 2 зүйлийн шумуул тодорхойлогдсон байдаг.

Хот суурин газрын ахуйн хортон шавжийн төрөл зүйл нэмэгдэж, хүн амд нөлөөлөх хор холбогдол ихсэх (жоом, ялаа, шумуул) хандлагатай байна. Шинэ ба сэргэн тархаж байгаа халдварын 80 гаруй хувь нь мал, амьтнаас хүнд дамжих халдварт өвчин юм. Хүнд дамжин халдварладаг 1,415 бичил биетнийг тоймлон судалсан судалгаагаар 61% нь зоонозын өвчин үүсгэж байна. 21-р зууныг зоонозын өвчний эрин зуун гэж тодорхойлж байна.

Бичил биетнүүдийн хувьсал өөрчлөлт, экологийн тэнцвэрт байдлын алдагдал, уур амьсгал, амьдралын хэв маяг болон хүн амын бүтцийн өөрчлөлт, үйлдвэржилт, хотжилт зэрэг шалтгаан, нөхцлийн улмаас зоонозын халдварт өвчний гаралт, дэгдэлт нэмэгдэх, шинэ халдварууд гарах эрсдэл нэмэгдсээр байна. Эдгээр тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэхэд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг сайжруулах, нотолгоонд суурилсан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зайлшгүй шаардлага тулгарч байна.

ЗӨСҮТ нь үйл ажиллагааны нэг хэсэг болсон эрдэм шинжилгээ, судалгааг тогтмол гүйцэтгэн нотолгоонд суурилсан арга хэмжээг хэрэгжүүлж ирсэн. Эрүүл мэндийн сайдын 2008 оны 06-р сарын 06-ны өдрийн 141 дүгээр тушаалаар батлагдсан Монголын эрүүл мэндийн эрдэм шинжилгээг 2008-2015 онд хөгжүүлэх

стратеги, тэргүүлэх чиглэлийн (3 тэргүүлэх чиглэл)-ийн хүрээнд зоонозын өвчний тулгамдсан асуудлаар ШУТ, суурь судалгааны болон олон улсын хамтарсан нийтдээ 9 төсөл, докторын 4, магистрын 8 судалгааг тус тус хэрэгжүүлсэн үр дүнтэй байна.

Цаашид зоонозын өвчний тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэхэд чухал ач холбогдолтой эрдэм шинжилгээ, судалгааны тэргүүлэх чиглэлийг шинэчлэн тодорхойллоо. Энэхүү тэргүүлэх чиглэл нь нийт халдварт өвчний талаас илүү хувийг эзэлдэг зоонозын өвчний асуудлыг хамарсан ба нийт халдварт өвчний судалгаанд чухал хувь нэмэр оруулах нь дамжиггүй юм. Иймд манай төвөөс тодорхойлсон тэргүүлэх чиглэлийг 2016-2020 онд хэрэгжүүлэх эрүүл мэндийн эрдэм шинжилгээний тэргүүлэх чиглэлд оруулж зоонозын өвчний тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ гэдэгт итгэж байна.

Зорилго:

Халдварт (Зоонозын) өвчний эрдэм шинжилгээ, технологийн судалгаа, боловсруулалтын ажлыг өргөжүүлэх, хүн амын өвчлөл, эндэгдлийн эрсдлийг бууруулахад чиглэсэн нотолгоо боловсруулах

Тэргүүлэх чиглэл (Монгол Улсын Засгийн Газрын 2015 оны 9-р сарын 14-ний 368 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан "Шинжлэх ухаан, технологийг хөгжүүлэх тэргүүлэх чиглэл, цөм технологийн жагсаалт"-ыг үндэслэсэн):

Нэг. "Хүний хөгжил, хүрээлэн буй орчин" тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд хэрэгжүүлэх цөм технологийн "Өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчний оношилгоо, эмчилгээний технологи" хэсэгт судалгааны дараах тэргүүлэх чиглэл:

1. Халдварт өвчний (ялангуяа зоонозын) газар зүйн-орон зайн тархалт, түүнд уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөө, хүнд амд үзүүлэх эрсдлийн судалгаа
2. Шинэ ба сэргэн тархаж буй зоонозын халдваруудын байгалийн голомтын болон тархвар зүйн судалгаа
3. Шинэ ба сэргэн тархаж буй зоонозын халдваруудын оношилгооны технологи
4. Хайхардаггүй зоонозын өвчний байгалийн голомтын болон хүн амын дундах судалгаа
5. Зоонозын өвчнүүдийн молекул биологийн судалгаа
6. Зоонозын өвчний дотоод болон гадаад эрсдлийн үнэлгээний технологи
7. Вакцины дархлаа тогтоох чадавхийн судалгаа
8. Вакцины зардал, үр ашгийн судалгаа
9. Хоол, хүнсээр дамжих халдварт өвчний эрсдлийн үнэлгээ, урьдчилан сэргийлэлтийн технологи
10. Халдварт өвчний (ялангуяа зоонозын өвчний) экологийн болон молекул эпидемиологийн судалгаа
11. Дамжуулагчаар халдварлах өвчний байгалийн голомтын судалгаа, урьдчилан сэргийлэлт, илрүүлэлт, оношилгоо, эмчилгээний технологи

12. Монгол орны шумуулын тархалт, зүйлийн бүрдэл болон түүгээр дамжин халдварлах өвчний тархалт, урьдчилан сэргийлэлт, илрүүлэлт, оношилгоо, эмчилгээний технологи
13. "Нэг эрүүл мэнд" үзэл баримтлалын хүрээнд зоонозын өвчний эрсдлийн судалгаа

Хоёр. "Өндөр технологи" тэргүүлэх чиглэлийн "Биотехнологи" чиглэлд

1. Оношилгооны биобэлдмэлийг үйлдвэрлэх технологи
2. Тэжээлт орчин, зарим түүхий эд, бэлдмэлийг хуурайшуулах технологийн судалгаа, нэвтрүүлэлт
3. Нутгийн омгийг ашиглан халдварт өвчнөөс сэргийлэх вакцин үйлдвэрлэх технологи

ЗӨСҮТ